

Liturgie voor de dienst van zondagmorgen

7 maart 2010 in de Kijfhoekkerk

VOORBEREIDING

Aanvangslied: Psalm 103:1 en 2
Stilgebed
Bemoediging en groet
Lied: Evang.Lb. 116
Verootmoedigingsgebed
Woord van vergeving
Lied: Gezang 470:1 en 2
Geloofsbelijdenis (gesproken)
Lied: Gezang 399:1 en 3
Gebed om verlichting met de Heilige Geest

DIENST VAN HET WOORD

Schriftlezing: Lucas 13:10-17
Lied: Gezang 408
Preek
Lied: Evang. Lb. 299:1, 2 en 3

DIENST VAN DE GEBEDEN EN GAVEN

Dankgebed, voorbeden, stil gebed, onze Vader.
Inzameling van de gaven
Slotlied: Gezang 466
Zegen, gezongen amen Gezang 456:3

Schriftlezing: Lucas 13:10-17

10. Hij gaf op sabbat onderricht in een synagoge.
11. Er was daar ook een vrouw die al achttien jaar bezeten was door een geest die haar ziek maakte. Ze was helemaal krom en kon met geen mogelijkheid rechtop staan.
12. Toen Jezus haar zag, riep hij haar bij zich en zei tegen haar: 'U bent verlost van uw ziekte,'
13. en hij legde haar de handen op. Meteen ging ze rechtop staan en loofde God.
14. Maar de leider van de synagoge werd boos omdat Jezus op sabbat genas en zei tegen de menigte: 'Er zijn zes dagen om te werken. Kom dus op die dagen om u te laten genezen en niet als het sabbat is!'
15. Maar de Heer zei: 'Huichelaars! Maakt niet ieder van jullie op sabbat zijn os of ezel los van de voederbak om hem te laten drinken?'
16. Mocht deze vrouw, die een dochter is van Abraham en al achttien jaar door Satan geboeid werd gehouden, mocht zij op sabbat niet uit deze boeien worden losgemaakt?'
17. Toen hij dat zei, stonden al zijn tegenstanders beschaamd, maar de hele menigte was verheugd over de machtige daden die door hem werden verricht.

Gemeente van onze Here Jezus Christus, kent u dat liedje nog? Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar 's zondags niet. 's Zondags gaat ze naar de kerk met een boek vol zilverwerk, altijd is kortjakje ziek, midden in de week maar 's zondags niet.

Het is een leuk liedje, maar gaat achter een dergelijk liedje niet een wereld van ellende schuil. Het liedje is geschreven zo rond het jaar 1700. Kortjakje zou dan een verbloemde naam zijn voor een dame van lichte zeden, kort van jak als u begrijpt wat ik bedoel. De vreselijkste dingen deden over haar de ronden: ze was niet alleen een publieke vrouw, maar bovendien zwaar aan de drank. Sommigen leidden zelfs haar naam Kortjakje af van 'Cognacje'.

Hoe het ook zij al zingend hebben de mensen in de zeventiende eeuw Kortjakje ingepakt en ongevaarlijk gemaakt. Zelfs kinderen mochten zomaar ongestraft haar leven bezingen: Kortjakje brengt het grootste deel van haar tijd door in haar bed, onder het mom dat zij 'altijd ziek' is. Nou, behalve 's zondags dan. Dan is zij niet ziek, niet dronken en geen publieke vrouw. Nee, 'dan gaat zij naar de kerk, met een boek vol zilverwerk'.

Wat je ook verder achter Kortjakje zoekt, in elk geval gaat het over één die er 'midden in de week' niet bij hoort en die ondanks dat toch een plaats heeft zondags in de kerk. Nee, de nette mensen moesten weinig of niets van Kortjakje hebben, of ze nou ziek was of dronken of in bed lag met andere mannen! Maar op de zondag was het kennelijk anders. Dan ging Kortjakje net als alle andere mensen naar de kerk.

Is het niet aardig te zien hoe onbedoeld dit liedje een soort ideaalbeeld van de gemeente en de zondagse eredienst schildert! De plek waar ieder mag zijn met zijn lek en gebrek, want Jezus ging toch met iedereen om, dus ook met mensen die het niet zo nauw namen. We hebben Lucas 13 gelezen over die vrouw die 18 jaar ziek is geweest, bezeten door een ziekmakende geest. Een vrouw die helemaal kromgegroeid was en daarvan verlost wordt door Jezus.

We lezen dat Jezus op sabbat onderricht gaf in een synagoge. Helmaal niet vreemd, want Jezus was gewoon om op sabbat naar de synagoge te gaan. We weten dat Hij regelmatig het woord nam en preekte. Ergens achterin zal ze wel gezeten hebben, deze kromgebogen vrouw, die met geen mogelijkheid rechtop kon staan. Dat was al achttien jaar zo. Hoe dat precies gekomen was staat er niet bij, alleen dan dat ze bezeten was door een ziekmakende geest.

Het kan niet ander of Jezus heeft haar in de gaten. En dan roept Hij haar bij zich en zegt Hij tegen haar: u bent verlost van uw ziekte! Geen gebed van hemelse Vader wilt u deze vrouw a.u.b. genezen. Nee, U bent verlost van uw ziekte! Dat was alles en Hij legde ze ook nog zegenend de handen op. Als het gaat om kwade geesten die iemand beheersen, dan ga je daar niet voor bidden, maar dat gebied je om ze weg te gaan.

In de volmacht van de Hemelse vader kon Jezus gewoon tegen deze vrouw zeggen; u bent verlost van uw ziekte! Zoals sommigen dat in deze tijd ook nog in de volmacht van Jezus zeggen in het geloof dat Jezus geneest: U, jij bent genezen van deze kwaal. Ik zou het niet durven, want stel dat het niet werkt. Maar ik sta dan ook niet in die speciale genezingsbediening. Uit veiligheid bid ik maar een vraaggebed voor mensen: hemelse vader, wilt u die of die persoon genezen.

Maar sommigen hebben zo'n groot geloof en vertrouwen dat ze in de volmacht van Jezus durven te gaan staan en durven te zeggen: in de naam van Jezus u bent genezen! Ook vandaag zijn er velen die kunnen getuigen van hun plotselinge genezing. In de kerk zijn we wat voorzichtiger met deze dingen, vanwege teleurstellingen die mensen soms ook oplopen. Maar Jezus had in elk geval die autoriteit en het gezag om dit zomaar te zeggen, waarop het dan ook onmiddellijk plaats vond.

Jezus geneest, maar Hij deed het wel op Sabbat. Maar is de sabbat geen beeld van de eeuwige rust en bevrijding die komt. Is als de eeuwige sabbat straks aanbreekt niet alle leed geleden en alle ziekte en dood te niet gedaan?

Is de sabbat niet juist Gods dag bij uitstek waarop het gebrokene geheeld mag worden, mensen die vermoeid en mat zijn van het leven hersteld mogen worden, weer opnieuw mogen opademen. Op het eenvoudige gebod van Jezus geneest deze vrouw. Ze ging rechtop staan en loofde God. En iedereen loofde God mee, zou je verwachten. Maar dat staat er niet. Er zijn namelijk altijd mensen die de zon niet in het water kunnen zien schijnen.

O ja, natuurlijk mocht Jezus wonderen doen, zieken genezen, brood vermenigvuldigen als Hij Zich maar hield aan wat de leiders van die tijd er van vonden. Nou, dat deed Jezus dus niet! En dat werd Hem niet in dank afgenomen. Kortjakje kwam al jaren in die synagoge, maar ze moest zich rustig houden. Ze had eigenlijk niet in moeten gaan op Jezus vraag om even naar voren te komen. Ze had haar plaats moeten weten. Mannen en vrouwen waren immers in de synagoge strikt gescheiden van elkaar en haar ziekte kwam ook nog eens van een boze geest, want ze was bezeten staat er.

Ze zal wel wat op haar kerfstok hebben gehad dat ze zo krom geworden was, want ziekte komt nooit zomaar ergens vandaan. God had het zo beschikt dat ze zo was en zo moest het maar blijven. En als Jezus wat zou willen ten aanzien van haar genezing dan niet op sabbat en zeker niet in de synagoge, waar vrouwen so wie so een ondergeschikte plaats hadden.

Hoe haalt die Jezus het in zijn hoofd om dit tijdens een kerkdienst te doen en nog wel op sabbat waar je geen enkele activiteit die op werken lijkt mag ontplooiën. Boos was de leider van de Sabbat die het allemaal met lede ogen had aangezien opgestaan. En hij sprak zowel de gemeente als Jezus aan. Er zijn zes dagen om te werken. Kom op die zes dagen om je te laten genezen en niet als het sabbat is! Er zullen waarschijnlijk wel meer mensen dan gewoon geweest zijn, want dat heb je als er iemand in je dorp komt die mensen kan genezen. Het gewone kerkpubliek zal misschien wel verstoord zijn geweest door al die vreemdelingen die op Jezus af waren gekomen, anders had de leider van de synagoge de menigte, zoals er staan niet ook aangesproken. Als iedereen maar wat doet dan is er geen orde en regelmaat meer.

Er zijn er die hun mond moeten houden, elke afwijking van het gewone is verstorend. Zieken, mensen met een handicap, Kortjakjes ze passen niet zo goed in de kerk. Het moet maar door de weeks. Maar Jezus leert met name op sabbat en in de synagoge. En dat heeft gevolgen want wat Jezus leert doet Jezus ook. Hij brengt altijd gelijk in praktijk wat Hij leert. Woord en daad zijn bij Jezus immers niet te scheiden, ook niet op sabbat. Wij kunnen soms zo anders zijn op onze sabbat de zondag als op maandag. Bij Jezus kan dat niet hij is immer dezelfde. Als Hij genezing preekt geneest hij ook, als Hij spreekt over vergeving van zonden, vergeeft hij ook zondaars op hetzelfde moment. Woord en daad zijn bij Hem een, niet uit elkaar te trekken.

Maar je kunt zo aan vastigheden en zekerheden je eigen vastklampen dat er geen ruimte meer is voor Gods verrassende handelen. Zieken en mensen met een handicap worden daar ook meer dan eens mee geconfronteerd. De dingen liggen immers vast, net als de onveranderbare dagen van de week: 'het heeft vast een bedoeling!' mogen ze soms van anderen horen, of 'het zal wel ergens goed voor wezen! ook zo'n doodoener.

Zijn we niet op een ziekmakende manier niet meer berekend op verrassingen die komen van Gods kant? Willen we ons door Hem nog wel laten verrassen? De gewone bezoekers waren aanwezig die er altijd waren, de schare die van nieuwsgierige randkerkelijken die normaal nooit kwamen en de leider van de synagoge. En dan die vrouw, om wie het gaat. En juist rond haar zal onder leiding van Jezus de sabbat gevierd worden, zoals die bedoeld is door God

Al achttien jaar was ze bezeten door een ziekmakende geest en kromgetrokken, niet meer in staat zich op te richten. Chronisch, niet te verhelpen. Je moet er maar mee leren leven hebben ze gezegd. Zeker in dit tijd was dat al halve mensenleeftijd. Hoe heeft ze het volgehouden! Hoe zwak en kromgegroeid, ze vierde toch de sabbat, ook na achttien jaar gekromd door het leven te gaan zag ze nog steeds kant om er te zijn! Sabbat is immers de plaats van ontmoeting tussen God en mens. Eigenlijk idioot als je bedenkt hoeveel gezonde mensen er niet zijn om God te ontmoeten.

Maar was het bij haar dan: wie hangt die verlangt? Haar laatste strohalm? Jezus zag de kromme vrouw met haar geest van zwakheid. En sprak haar toe: vrouw, je bent verlost van je ziekte! en Hij legt Zijn hand op haar hoofd. En meteen staat zij rechtop en verheerlijkt zij God. En als het verzet van de leider van de synagoge een vooraanstaande zoon van Abraham oplaait tegen deze ongehoorde daad van Jezus, geeft Jezus die vrouw voluit haar eigen plaats in de synagoge en noemt haar een 'dochter van Abraham'.

Huichelaars zegt Jezus, maakt niet een ieder van jullie op sabbat zijn os of ezel los van de voerbak om hem te laten drinken? Mocht deze vrouw die een dochter van Abraham is en al achttien jaar door Satan geboeid werd gehouden op sabbat niet uit deze boeien worden losgemaakt? Wat een diepe schaamte was er over de tegenstanders van Jezus gekomen.

Want Jezus had gelijk, een os of een ezel losmaken om te laten drinken was ook een vorm van arbeid en dat deden ze zonder moeite. Wat een huichelachtigheid. Het is eigenlijk bij de beesten af dat de beesten belangrijker worden geacht dan de mens, een dochter van Abraham nog wel! Bovendien was er in het Jodendom de regel dat het redden van een mens de sabbat opzij zet. Zou deze vrouw die al achttien jaar gebonden was niet losgemaakt mogen worden om te drinken bij de ware bron, Jezus Christus?

De hele menigte was echter verheugd over de machtige daden die door Hem werden verricht, wat echter ook weer niet inhoudt dat ze werkelijk bekeerd waren, door Jezus onderricht en de tekenen die Hij deed.

Wat kunnen wij nu van deze geschiedenis leren. Het eerst wat duidelijk mag zijn is dat de mens er niet is voor de sabbat, maar de sabbat voor de mens. Precies andersom. Je kunt je afvragen wat wij als christenen in het verleden van de zondag hebben gemaakt. Ik kom dat nog al eens tegen op huisbezoeken. Vroeger mochten we helemaal niks. Zelfs nog geen wandelingetje maken, behalve dan twee of soms zelfs drie keer naar de kerk heen en weer.

'Een zondagse steek houdt geen week' werd er gezegd. De aardappelen stonden al geschild op zaterdagavond klaar. Op zondag mochten er geen spelletjes gedaan worden, niet buiten gespeeld, er mocht helemaal niks. Doodsaai en oervervelend. Wat is de wereld toch veranderd, winkels die open zijn, fabrieken die doorwerken, feestjes in restaurants waar je op zondag wordt uitgenodigd, kinderen die moeten paardrijden of zwemles krijgen tijdens kerkuren en ga zo maar door. Waar doe je goed aan en waar niet, wie zal het zeggen?

Het lijkt me in elk geval niet de bedoeling als we de zondag geheiligd hebben als dag voor God dat we dan het oorspronkelijke karakter van rustdag vergeten. Dat we de oorspronkelijke bedoeling vergeten, namelijk om op te ademen van al onze dagelijkse bezigheid. Dat het een dag mag zijn van herschepping en dag waarop je elkaar vreugdevol mag ontmoeten in het huis van de Heer, een dag van bevrijding van alles wat je door de week zo bezig kan houden. Een dag waarop we in Gods vrijheid gesteld mogen worden zoals deze zieke vrouw die achttien jaar gebonden was.

Het is nooit Jezus bedoeling geweest om welk gebod dan ook af te schaffen. Wie ook maar een van de kleinste geboden ontbindt zal zeer klein heten in het Koninkrijk van God. Maar het was Jezus te doen om de geest van de geboden. Om wat er achter die geboden zat en bedoeld was. Ze zijn niet gegeven om mensen dwars te zitten of het leven moeilijk te maken, van je mag dit niet en dat niet. Ze zijn juist bedoeld dat wij mensen juist niet tot slavernij zouden vervallen van de zonde. Maar in vrijheid God zouden kunnen dienen met een vreugdevol hart. Zo heeft Jezus de sabbat beleefd, niet in wetticisme, maar in vreugde om op sabbat elkaar in de vrijheid te ontmoeten, de vrijheid van de kinderen Gods, die samen komen rond Gods Woord, om elkaar te bemoedigen nieuwe kracht te putten om het leven in de week weer aan te kunnen.

De zondag, als de dag van de Heer, de opstandingdag, is een kostbaar goed en waard om te beschermen waar dat van ons afhangt. Deze vrouw mocht worden losgemaakt van al wat haar bond. Ze werd weer rechtop gezet. Daar is de sabbat, voor ons de zondag voor bedoeld. Amen.